

LITERATURA • Galizierazko Letren Egunak Anton Aviles de Taramancos omenduko du aurten

3

Aviles omenaldiaren ispiluan

XANI CARBALLA

Anton Aviles de Taramancos (Taramancos, 1935-Noia, 1992).

«Erritmo musikal limurtzaileko poeta» izan zen Taramancoskoa, haren biografo Xose Maria Alvarez Caccamoren ustez

Juan Luis Zabala

«XX. mendeko poetarik onenetako bat» oroitu eta omenduko du aurten Galizierazko Letren Egunak, Xose Maria Alvarez Caccamo galiziar idazlearen ustez. «Poeta osoa da Aviles, erregistro ugarikoa», adierazi du Alvarez Caccamok. «Hats luzeko poesia da Avilesena, irudimen handikoa, erritmo musikal zinez limurtzailekoa. Horretaz gain, badu Avilesen poesiak alderdi guztiz berezi bat: Kolonbian egin zuen egonaldi luzearen ondoren itzuli zenean argitaratu zuen *Cantos caucanos* liburuko poemetan hango mundu naturaleko erreferentziak erabili zituen, eta Hego Ameriketako materia indigenaren ekarria txertatu zion galizierazko poesiari».

Maiatzaren 17a da, izatez, ospakizunaren eguna, eta data horren inguruan egingo dira ekitaldi gehientsuenak, baina, data horretatik haratago, urte osora zabaldu ohi da Galizierazko Letren Egunaren ospakizuna eta eragina, eta Aviles de Taramancos zenak urte osoan zehar izango du protagonismoa Galiziako kulturaren munduan.

«Adinari eta gaztetan izandako

harreman batzuei begiratz gero, 50eko hamarkadako belaunaldiko poetekin lot daiteke Aviles baina, Kolonbian eman zituen 20 urteen ondorioz, haren bilakabidea ez zen belaundi horretako poetenaren parekoa izan», Alvarez Caccamoren iritziz. «Itzultzean, orduantxe plazaratzen hasi berriak ginen poetekin identifikatu zen. Gure belaunaldikoa zela esaten zuen hark. Adinez gu baino zaharragoa izan arren, jarrera estetikoari zegokionean gurekin bat eginda sentitzen zen».

Alvarez Caccamoren belaunaldiko poetengan eragina izan zuen Avilesek: «Zaila da zehaztea norengan dagoen eraginik handiena, baina eragina badagoela iruditzen zait. Alderantzizkoa ere gertatu zela uste dut, gure lanak ere izan zuela harenean eraginik».

«Frankismoaren errepresioaren azpian, inolako dudarik gabe egin zuen galizieraren aldeko apustua», oroitu du Alvarez Caccamok, «hala komunikazio publikorako nola bere literatur lanerako, deus gutxi idatzi baitzuen gaztelaniaz».

Biak Galizierazko Idazleen Elkarreko batzordekide izan ziren garaian ezagutu zuten elkar Aviles de

Taramancosek eta Alvarez Caccamok, eta elkarrekin kaleratzen zuten aldizkari batean ere aritu ziren elkarlanean. «Adiskidetasun eder baten oroitzapena dut gordea», dio idazleak.

Adiskidetasunaren eta miresmenaren ondorio dira Alvarez Caccamok Avilesi buruz eginiko lan ugariak. Avilesen biografia labur bat kaleratu berri du *A Nosa Terraren* eskutik, eta aurki biografia osatu eta luzeagoa argitaratuko du Galaxia argitaletxearen eskutik. Horretaz gain, Xeral Maior argitaletxeak plazaratuko duen Avilesen *Poesia osoa*-rako hitzaurrea idazten ari da, eta aurki Irlandara joango da, beste galiziar idazle batzuekin batera, Cork hirian dagoen galizierazko katedran egingo diren jardunaldietan Avilesi buruzko hitzaldia ematera.

Alvarez Caccamok ez ezik, Xose

Xose Maria Alvarez Caccamo
(Idazlea eta Avilesen biografoa)

• «Gure belaunaldikoa zela esaten zuen.

**Zaharragoa izan arren, jarrera estetikoari
zegokionean gurekin bat egin zuen»**

Gorabehera ugari, baina nazionalista beti

■ Nekazari familia baten baitan, Coruña-ko Noia herritik gertu dagoen Taramancos herrixkan sortu zen Anton Aviles, 1935ean. Nautikako ikasketak egin zituen 1953tik 1959ra bitarte. Poemak argitaratzen ere urte horietan hasi zen. 1958an plazaratu zuen lehen liburua, *A fruta i o garmelo*, musikaltasun handiko lanez osatua.

1960an Galizia utzi eta Kolonbiara jo beharra izan zuen. Poesia idazten jarraitu zuen, baina bere garaiko galiziar poetekin kontaktua galdu zuen, neurri handi batean. Ehiztari, kontrabandista, zaldien hezitzaile eta nekazari izan zen han, eta murriztutako buruen tratulari ere bai, kondairak dioenez.

80ko hamarkadaren hasieran itzuli zen Galiziara. 1982an *O tempo no espello* argitaratu zuen, eta 1985ean *Cantos caucanos*, Kolonbiako oroitzapenetan oinarritua; lan horri esker Literaturako Espainiako Sari Nazionaleko finalista izan zen.

Gaztetandik hil arte, nazionalista eta ezkertiarra izan zen Aviles. Gaztetan Coruña-ko nazionalista batzuekin izan zituen harremanak, klandestinitatean. Kolonbian egindako egonaldiak indartu egin zuen bere joera nazionalista, eta itzuli zenean BNG alderdiko kide izan zen. Noia herriko kultura zinegotzi hautatu zuten, alderdi horren ordezkari.

Azken urteetan tabernari moduan egin zuen lan, Noian. Poema liburu bat ez ezik —*As torres no ar— Nova crónica das Indias* ipuin liburua ere argitaratu zuen 1989an. 1992an hil zen, *Antoloxía poética* eta *Última fuxida a Harar* liburuak argitaratu zituen urte berean. ■

Agrelo Hermok ere plazaratu du Aviles de Taramancosen biografia bat, Toxosoutos argitaletxearen eskutik. Agrelo Hermoren ustez, pozgarria da Galizierazko Letren Egunak aurten Aviles izatea omen-gai. «Ez da oso idazle ezaguna», adierazi du Agrelo Hermok. «Beti ibili zen idazleen bileretatik-eta aparte, adiskideen arteko solasaldietan babestuta. Gainera, ez zuen argitaletxe handien eskutik argitaratu, eta poeta zailaren fama izan zuen, bere lexikoaren eta bere sarkotasunaren ondorioz. Nik beti esaten du haren poema bakar bat irakurrita heltzen dela Aviles irakurlearen barrura».